

CHƯƠNG 5

CƠ CẤU XÃ HỘI - GIAI CẤP VÀ LIÊN MINH GIAI CẤP, TẦNG LỚP TRONG THỜI KỲ QUÁ ĐỘ LÊN CHỦ NGHĨA XÃ HỘI

Bộ môn: Chủ nghĩa xã hội khoa học

Khoa: Khoa Triết học

Trường: Đại học ĐHKHXH và NV

NỘI DUNG

- 1. Cơ cấu xã hội - giai cấp trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội**
- 2. Liên minh giai cấp, tầng lớp trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội**
- 3. Cơ cấu xã hội - giai cấp và liên minh giai cấp, tầng lớp trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam**

1. Cơ cấu xã hội - giai cấp trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội

1.1. Khái niệm và vị trí của cơ cấu xã hội - giai cấp trong cơ cấu xã hội

1.2. Sự biến đổi của cơ cấu xã hội - giai cấp trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội

1.1. Cơ cấu xã hội (*SOCIAL STRUCTURE*)

KHÁI NIỆM

Cơ cấu xã hội là *những cộng đồng người* cùng toàn bộ *những mối quan hệ xã hội* do sự tác động lẫn nhau của các cộng đồng ấy tạo nên

**PHÂN
LOẠI
CƠ
CẤU
XÃ HỘI**

Cơ cấu xã hội – giai cấp

Cơ cấu xã hội – dân số

Cơ cấu xã hội – dân tộc

Cơ cấu xã hội – tôn giáo

Cơ cấu xã hội – nghề nghiệp

1.2. Cơ cấu xã hội – giai cấp

Khái niệm

Là *tổng thể các giai cấp, tầng lớp* xã hội tồn tại *khách quan* trong *một chế độ xã hội nhất định*, thông qua những mối quan hệ về *sở hữu tư liệu sản xuất, về tổ chức quản lý quá trình sản xuất, về địa vị chính trị - xã hội...* giữa các giai cấp, tầng lớp đó.

Vị trí của cơ cấu xã hội – giai cấp

Cơ cấu
xã hội-giai cấp

**Chi
phối**

Cơ cấu
xã hội
dân số

Cơ cấu
xã hội
nghề
nghiệp

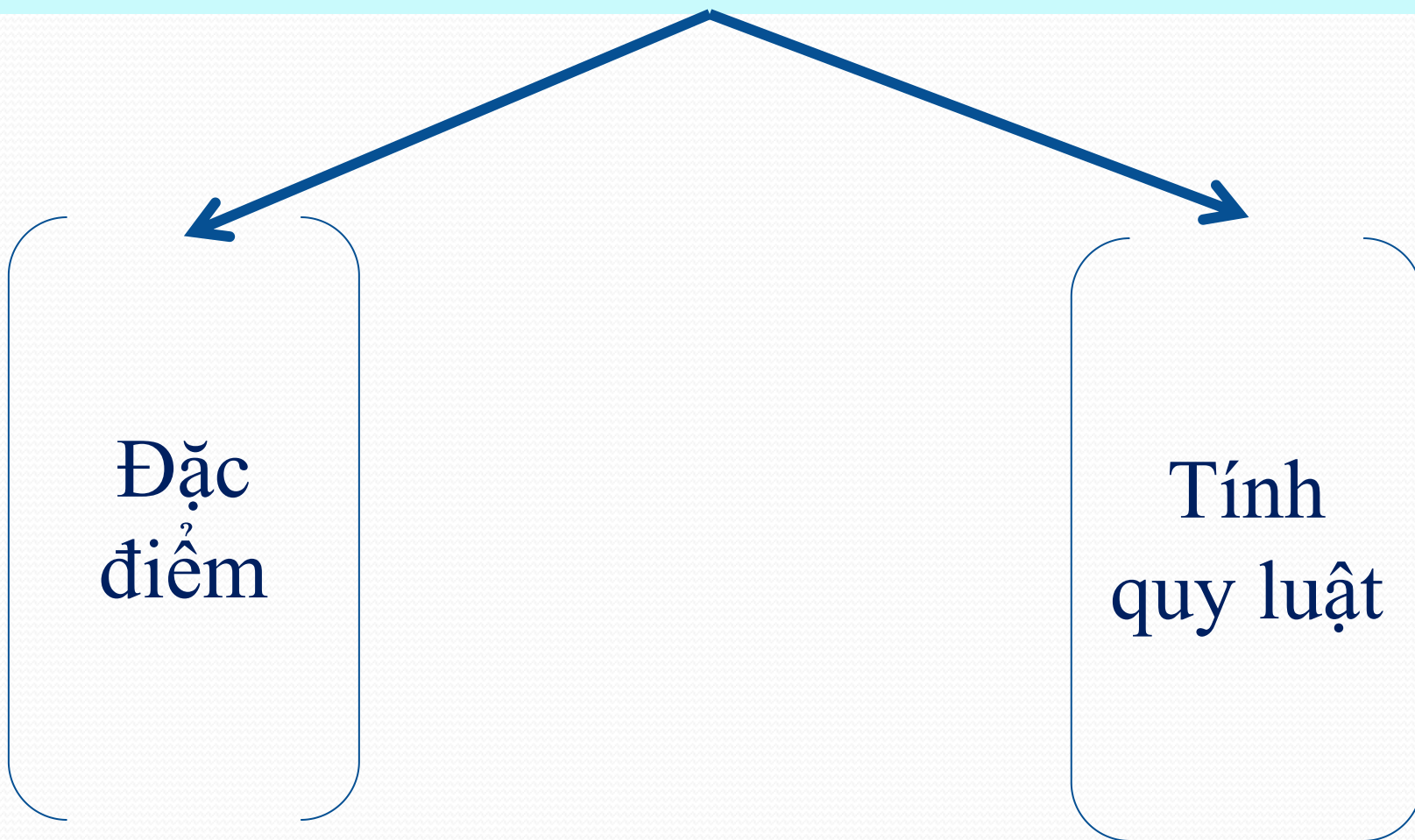
Cơ cấu
xã hội
tôn
giáo

Cơ cấu
xã hội
dân tộc

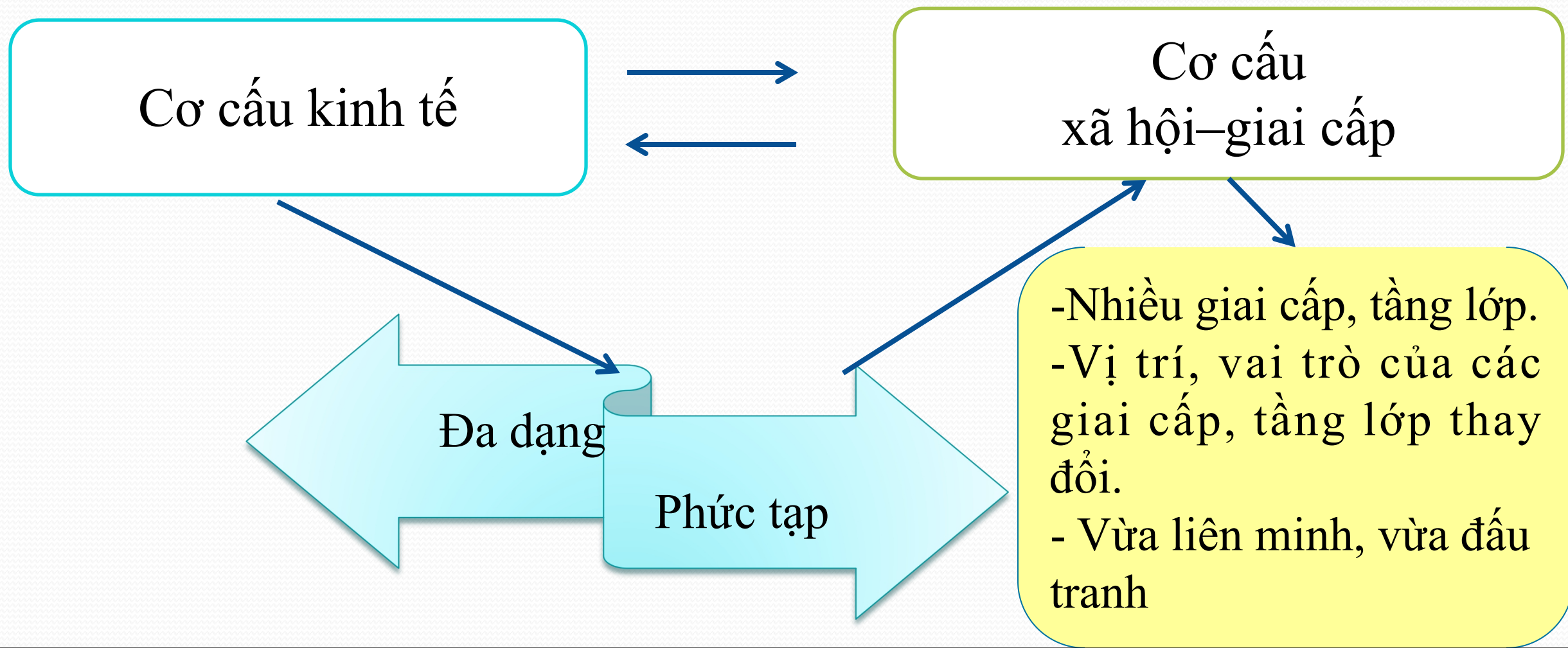
Vị trí của cơ cấu xã hội - giai cấp trong cơ cấu xã hội

- Cơ cấu xã hội - giai cấp là loại hình cơ bản và có vị trí quyết định nhất, chi phối các loại hình cơ cấu xã hội khác.
- Mặc dù cơ cấu xã hội - giai cấp giữ vị trí quan trọng song không được tuyệt đối hóa nó và xem nhẹ các loại hình cơ cấu xã hội khác.

Cơ cấu xã hội-giai cấp trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội

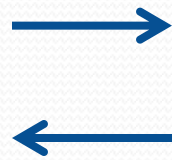

Đặc điểm của cơ cấu xã hội-giai cấp trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội

Tính quy luật của sự biến đổi cơ cấu xã hội giai cấp trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội

Biến đổi cơ cấu
kinh tế

Biến đổi cơ cấu xã hội
– giai cấp

Sự biến đổi của cơ cấu xã hội - giai cấp trong thời kỳ quá độ lên CNXH

- Cơ cấu xã hội - giai cấp biến đổi gắn liền và được quy định bởi *cơ cấu kinh tế* của thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội.

- Cơ cấu xã hội - giai cấp biến đổi phức tạp, đa dạng, làm xuất hiện các *tầng lớp xã hội mới*.

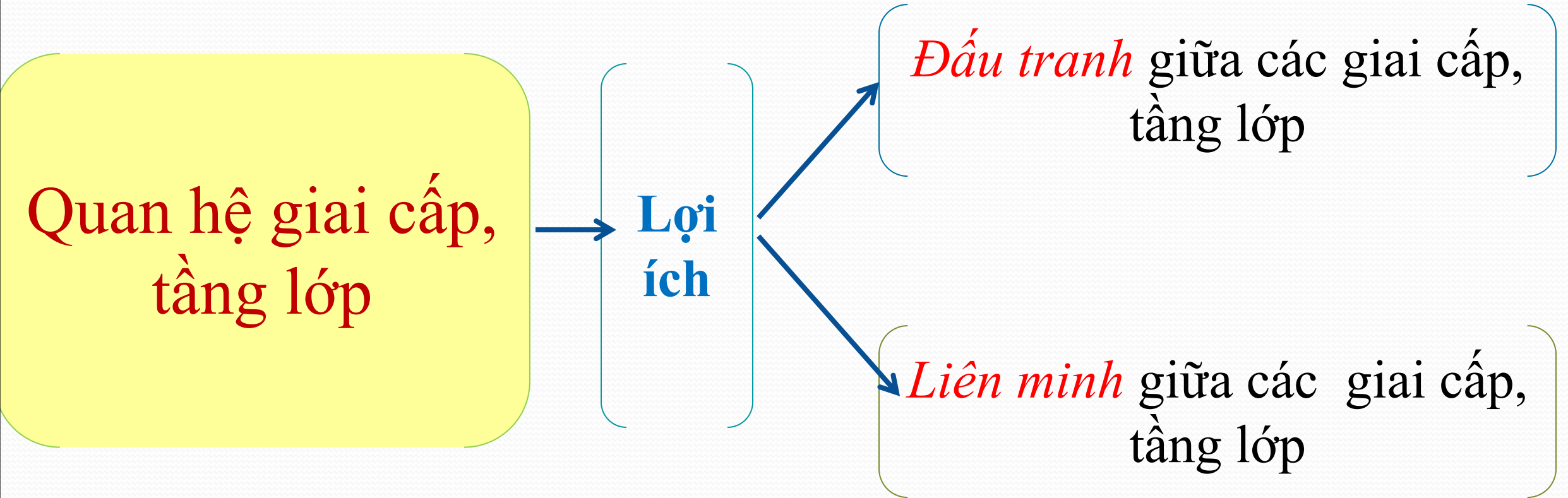
- Cơ cấu xã hội - giai cấp biến đổi trong mối quan hệ *vừa đấu tranh, vừa liên minh*, từng bước xóa bỏ bất bình đẳng xã hội dẫn đến sự xích lại gần nhau.

2. Liên minh giai cấp, tầng lớp trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội

2.1. Tính tất yếu của liên minh giai cấp, tầng lớp trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội

2.2. Nội dung của liên minh giai cấp, tầng lớp trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội

2.1. Tính tất yếu của liên minh giai cấp, tầng lớp trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội

Khái niệm liên minh giữa các giai cấp, tầng lớp

Là sự *liên kết, hợp tác, hỗ trợ* nhau giữa các giai cấp, tầng lớp có lợi ích cơ bản thống nhất.

(Vấn đề chiến lược)

Trong trường hợp cụ thể, vì mục đích chung, có thể xảy ra liên minh giữa các giai cấp, tầng lớp lợi ích cơ bản đối kháng.

(Vấn đề sách lược)

Thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội

Liên minh giữa các giai cấp, tầng lớp

Giai cấp công nhân, nông dân, trí thức và các tầng lớp lao động

Đấu tranh giữa các giai cấp, tầng lớp

Giai cấp tư sản và các lực lượng đi ngược lợi ích của nhân dân lao động

*Tính tất yếu của liên minh giữa giai cấp công nhân,
nông dân và tầng lớp trí thức trong thời kỳ
quá độ lên chủ nghĩa xã hội*

Mục tiêu của cách mạng xã hội chủ nghĩa

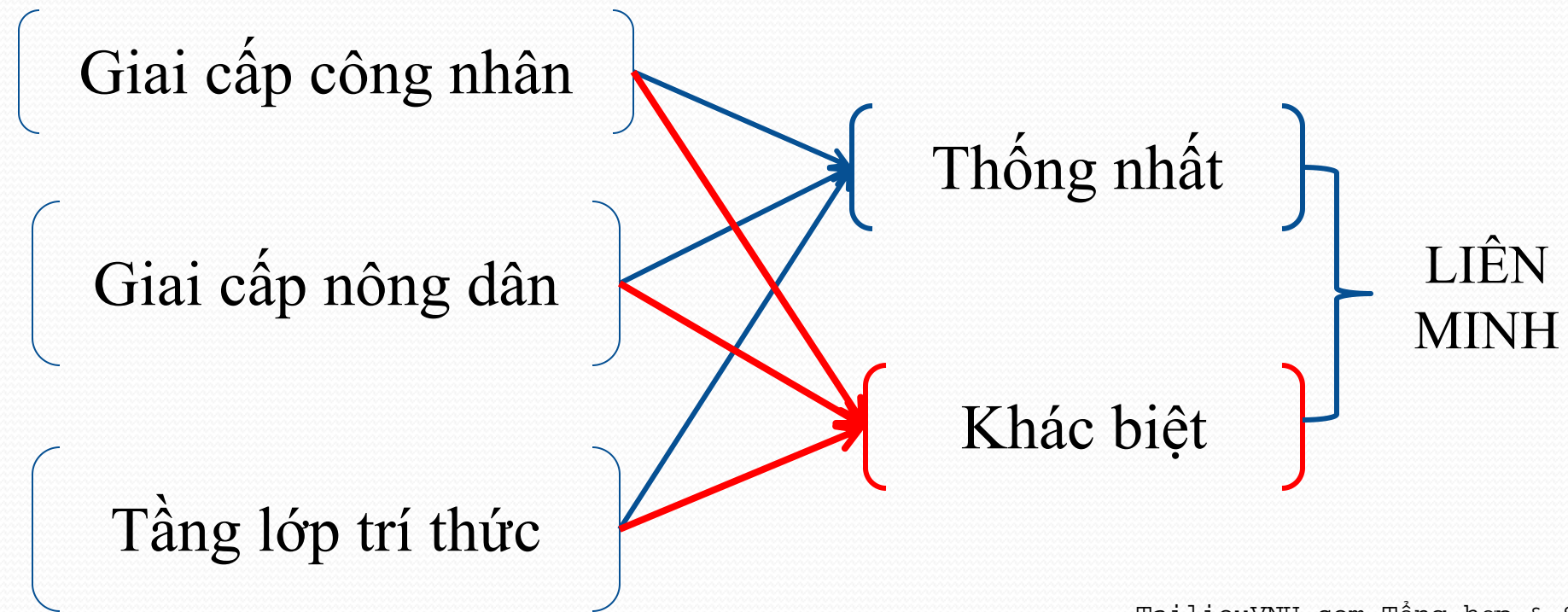
Lợi ích của chính giai cấp công nhân, nông dân
và tầng lớp trí thức

Mục tiêu của cách mạng xã hội chủ nghĩa

Giải phóng giai cấp công nhân, nông dân
và tầng lớp trí thức

“Tất cả những phong trào lịch sử, từ trước tới nay, đều là do thiểu số thực hiện, hoặc đều mưu lợi cho thiểu số. Phong trào vô sản là phong trào độc lập của khối đại đa số, mưu lợi ích cho khối đại đa số”. *C.Mác và Ph.Ăngghen, Toàn tập, Nxb. CTQG, H.1995, tập 4, tr.611.*

Lợi ích của giai cấp công nhân, nông dân và tầng lớp trí thức

Nội dung liên minh giữa giai cấp công nhân, nông dân và tầng lớp trí thức trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội

Nội dung chính trị

Dưới sự lãnh đạo của Đảng, sự quản lý của nhà nước XHCN, xây dựng nền DCXHCN - quyền lực thuộc về nhân dân

Nội dung kinh tế

Thực hiện các mối quan hệ công nghiệp-nông nghiệp-khoa học công nghệ, dịch vụ; thành thị với nông thôn... nhằm xây dựng Quan hệ sản xuất xã hội chủ nghĩa.

Nội dung văn hóa, xã hội

Nâng cao trình độ học vấn, văn hóa, khoa học công nghệ và kỹ năng vận dụng khoa học công nghệ vào đời sống cho giai cấp công nhân, nông dân và các tầng lớp xã hội.

3. Cơ cấu xã hội - giai cấp và liên minh giai cấp, tầng lớp trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam

3.1. Cơ cấu xã hội - giai cấp trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam

3.2. Liên minh giai cấp, tầng lớp trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam

3.1. Cơ cấu xã hội - giai cấp ở Việt Nam trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội

Sự biến đổi cơ cấu xã hội – giai cấp vừa đảm bảo tính quy luật phổ biến vừa mang tính đặc thù

Các giai cấp, tầng lớp xã hội ngày càng khẳng định vị trí, vai trò quan trọng trong xã hội

(Giai cấp công nhân, nông dân, trí thức, doanh nhân)

KINH TẾ THỊ TRƯỜNG ĐỊNH HƯỚNG XHCN

Sự biến đổi cơ cấu xã hội – giai cấp vừa đảm bảo
tính quy luật phổ biến vừa mang tính đặc thù

Từ cơ cấu xã hội- giai cấp, có đối kháng, đấu tranh giai cấp là chủ yếu sang cơ cấu xã hội – giai cấp không có đối kháng, liên minh giai cấp tầng lớp là chủ yếu

Ngoài giai cấp, tầng lớp lao động, các tầng lớp xã hội khác đều hoạt động theo Hiến pháp, Pháp luật Việt Nam, tham gia xây dựng cơ sở vật chất, tinh thần để đi lên CNXH

Các giai cấp, tầng lớp xã hội ngày càng khẳng định vị trí, vai trò quan trọng trong xã hội

Giai cấp công nhân

Giai cấp lãnh đạo

Giai cấp nông dân

Vị trí chiến lược

Đội ngũ trí thức

Đặc biệt quan trọng

Đội ngũ doanh nhân

Nâng cao hiệu quả, sức cạnh tranh, phát triển bền vững... của nền kinh tế

3.2. Liên minh giai cấp, tầng lớp trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam

3.2.1. Nội dung của liên minh giai cấp, tầng lớp trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam

3.2.2. Phương hướng liên minh giai cấp, tầng lớp trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam

*3.2.1. Nội dung của liên minh giai cấp, tầng lớp
trong thời kỳ quá độ lên CNXH ở Việt Nam*

Nội dung
kinh tế

Nội dung
chính trị

Nội dung
văn hóa - xã hội

Nội dung liên minh giai cấp, tầng lớp trong thời kỳ quá độ lên CNXH ở Việt Nam

Nội dung
chính trị

Giữ lập trường chính trị - tư tưởng của
giai cấp công nhân

Giữ vững vai trò lãnh đạo của Đảng
Cộng sản

Xây dựng và từng bước hoàn thiện nền
DCXH CN

.....

Nội dung kinh tế

thực hiện đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước gắn với phát triển kinh tế tri thức theo định hướng xã hội chủ nghĩa.

Xác định đúng cơ cấu kinh tế của đất nước, ngành

Xây dựng kế hoạch đầu tư và tổ chức hoạt động kinh tế để đảm bảo nhu cầu, lợi ích kinh tế của các giai cấp, tầng lớp

Nội dung văn hóa - xã hội

kết hợp giữa tăng trưởng kinh tế với phát triển văn hóa, tiến bộ và công bằng xã hội

xây dựng nền văn hóa mới xã hội chủ nghĩa

bảo vệ môi trường sinh thái; xây dựng nông thôn mới; nâng cao chất lượng nguồn nhân lực.

thực hiện xoá đói giảm nghèo; thực hiện tốt các chính sách xã hội đối với công nhân, nông dân, trí thức và các tầng lớp nhân dân; chăm sóc sức khỏe và nâng cao chất lượng sống cho nhân dân; nâng cao dân trí, thực hiện tốt an sinh xã hội

3.2.2. Phương hướng cơ bản nhằm phát huy tính tích cực của biến đổi

cơ cấu xã hội - giai cấp và tăng cường liên minh giai cấp, tầng lớp trong thời kỳ quá độ lên

CNXH ở Việt Nam (SV TNC)

- Đẩy mạnh CNH, HĐH; giải quyết tốt mối quan hệ giữa tăng trưởng kinh tế với đảm bảo tiến bộ, công bằng xã hội.
- Xây dựng và thực hiện hệ thống chính sách xã hội tổng thể nhằm tác động tạo sự biến đổi tích cực cơ cấu xã hội - giai cấp.
- Tạo sự đồng thuận và phát huy tinh thần đoàn kết thống nhất giữa các lực lượng trong khối liên minh và toàn xã hội.
- Hoàn thiện thể chế kinh tế thị trường định hướng XHCN, phát triển khoa học và công nghệ, tạo môi trường thuận lợi để phát huy vai trò của các chủ thể trong khối liên minh.
- Đổi mới hoạt động của Đảng, Nhà nước, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam nhằm tăng cường khối liên minh và xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân.